

POSTANOWIENIE

Dnia 29 listopada 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Roman Trzaskowski

w sprawie z powództwa H.M.

przeciwko E.J.

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną i o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 29 listopada 2017 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w W.

z dnia 3 listopada 2016 r., sygn. akt IV Ca (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 30 kwietnia 2016 r. Sąd Rejonowy w W. uznał za bezskuteczną w stosunku do powoda H.M. umowę darowizny udziału w nieruchomości - zawartą w dniu 29 kwietnia 2011 r. pomiędzy pozwaną E.J., a dłużniczką powoda L.C., w formie aktu notarialnego rep. A nr (...), sporządzonego przez notariusza w W.L.B., mocą której dłużniczka powoda L.C. dokonała na rzecz pozwanej darowizny udziału o wielkości 4/6 we współwłasności nieruchomości położonej w W. przy ul. I., dla której Sąd Rejonowy w W. XV Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą KW numer (...) - w celu umożliwienia

zaspokojenia wierzytelności powoda wobec dłużniczki L.C. szczegółowo opisanych w wyroku i orzekł o kosztach postępowania.

Wyrokiem z dnia 3 listopada 2016 r. Sąd Okręgowy w W. oddalił apelację pozwanej.

W skardze kasacyjnej pozwana jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wskazała na przesłankę przedsądu przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Zdaniem pozwanej w sprawie występują następujące, istotne zagadnienia prawne:

1. czy przekazanie osobie trzeciej przez dłużnika składnika jego majątku w celu zabezpieczenia spłaty przyszłych długów dłużnika, stanowi „bezpłatne uzyskanie korzyści majątkowej” w rozumieniu art. 528 k.c.; jaki moment, w świetle art. 527 i 528 k.c., należy uznać za właściwy do oceny uzyskania przez osobę trzecią korzyści majątkowej?

2. czy postacią wyrażenia zgody dłużnika wskazaną w art. 518 § 1 pkt 3 k.c. (w formie pisemnej pod rygorem nieważności) może być pełnomocnictwo do działania w imieniu dłużnika udzielone w akcie notarialnym; czy do zastosowania ww. przepisu wymagane jest każdorazowo udzielenie zgody dłużnika na spłatę konkretnego długu, czy też możliwe jest udzielenie zgody odnośnie do przyszłych, nieokreślonych, w chwili udzielania zgody, zobowiązań?

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Jeżeli skarżący jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał przesłankę określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., powinien odpowiednio sformułować zagadnienie prawne, wskazać przepisy prawa, na których tle zagadnienie się wyłoniło oraz przedstawić argumentację jurydyczną uzasadniającą możliwość rozbieżnych ocen prawnych oraz istotność tego zagadnienia (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, Nr 1, poz. 11; z dnia 13 lipca 2007 r. III CSK 180/07, nie publ.; z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, nie publ.; z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, nie publ.). Zagadnienie jest istotne, jeżeli jego rozstrzygnięcie ma znaczenie dla ukierunkowania praktyki sądowej i rozstrzygnięcia sprawy, w której zagadnienie powstało (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego:

z dnia 13 lipca 2007 r. III CSK 180/07, nie publ.; z dnia 18 września 2012 r., II CSK 180/12, nie publ.; z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, nie publ.), wywołuje poważne wątpliwości, a zarazem nie było dotychczas rozstrzygnięte w judykaturze albo dotychczasowe orzecznictwo wymaga zmiany (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16, nie publ.).

Analiza uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania prowadzi do oceny, że skarga nie czyni zadość wskazanym wymaganiom. Przede wszystkim dlatego, że przedstawione zagadnienia prawne mają – w świetle poczynionych ustaleń faktycznych – charakter wyłącznie abstrakcyjny i ich rozstrzygnięcie nie jest istotne dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Pierwsze z nich, koncentruje się wokół kwestii możliwości kwalifikowania przeniesienia składnika majątkowego w celu zabezpieczenia spłaty przyszłych długów jako nieodpłatnego uzyskania korzyści. W niniejszej sprawie przedmiotem zaskarżenia skargą pauliańską nie jest jednak umowa przewłaszczenia udziału we współwłasności na zabezpieczenie, lecz umowa darowizny. Stwierdzenie, że w rzeczywistości strony zmierzały do zawarcia umowy przewłaszczenia, skutkowałoby pozornością i nieważnością umowy darowizny (art. 83 k.c.) oraz umowy ukrytej (por. art. 158 w związku z art. 83 § 1 zd. 2 k.c.; por. też wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 października 2001 r., V CKN 631/00, OSNC 2002, nr 7 - 8, poz. 91; uchwały Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2009 r., III CZP 21/09, OSNC 2010, nr 1, poz. 13 oraz z dnia 9 grudnia 2011 r., III CZP 79/11, OSNC 2012, nr 6, poz. 74; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2017 r., II CSK 246/16, nie publ.), co również czyniłoby przedstawione zagadnienie nieistotnym dla rozstrzygnięcia sprawy.

Także drugie z przedstawionych zagadnień – skądinąd wyluszczone w sposób nader niejasny - nie może być uznane za istotne. Całokształt wywodów zawartych w skardze kasacyjnej pozwala stwierdzić, że wiąże się ono z tezą pozwanej, iż pełnomocnictwo udzielone przez dłużniczkę swemu synowi – M.C., wyrażało blankietową zgodę na podstawienie, mocą której mógł on udzielać osobom trzecim – dokonując z nimi czynności prawnych - dalszej zgody na wstąpienie w prawa wierzyciela (art. 518 § 1 pkt 3 k.c.). Konsekwencją tej tezy miałoby być stwierdzenie, że spłacając długi L.C., pozwana wstępowała (miała

wstępować) w prawa jej wierzycieli, w związku z czym zaskarżona czynność prawna stanowiła w istocie spłatę zadłużenia L.C. względem pozwanej oraz zabezpieczenie w zakresie przyszłych długów. W związku z tym należy stwierdzić, że nawet gdyby uznać tak ujętą, zaskarżoną czynność za ważną (por. jednak art. 158 k.c.), podlegałaby ona zaskarżeniu skargą pauliańską – w części stanowiącej spłatę zadłużenia - jako *datio in solutum* (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 listopada 2005 r., II CK 225/05, niepubl.; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 lipca 2007 r., II CSK 118/07, niepubl.). Kwestia częściowej albo całkowitej odpłatności tej czynności jest zaś pozbawiona znaczenia, ponieważ Sąd Okręgowy przyjął – czego pozwana nie kwestionuje w skardze kasacyjnej – że pozwana była dla dłużniczki osobą bliską i musiała mieć świadomość, iż dokonując darowizny, L.C. pozbywa się majątku, z którego mogliby zaspokoić się inni wierzyciele.

Zważywszy ponadto, że w sprawie nie wystąpiły przesłanki nieważności postępowania, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę - w granicach zaskarżenia - z urzędu (art. 398¹³ § 1 k.p.c.), na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzeczono jak w sentencji.

aj